

Forbrukerklageutvalget

Vedtak i Forbrukerklageutvalgets sak 58153

Sakens parter

Klager: Jan Roar Hansen, Bøygen 25, 4019 Stavanger

Prosessfullmektig: Advokat Øyvind Skjerpen, Henrik Ibsens gate 90. 0255 Oslo

Innklaget: Einar Birger Staknes, Skolevegen 55, 6521 Frei

Prosessfullmektig: Svein Bøe, Vågahammeren 7, 6520 Frei

Kort oppsummering av saken og utfall

Kjøp av båt mellom private parter. Klage på uriktig opplysning og at båten er i vesentlig dårligere stand. Prinsipalt krav om heving og erstatning. Subsidiært krav om prisavslag og erstatning. Rentekrav. Ikke medhold.

Sammendrag av faktiske forhold og partenes anførsler

Klageren kjøpte den 30.08.2023 en brukt båt av typen Endurance Havseiler 1986-modell av innklagde for 110 000 kroner. Det er fremlagt kjøpekontrakt og salgsannonse i saken. Båten er solgt «som den er».

I kjøpekontrakten er det krysset av for «nei» på spørsmålet om selger kjenner til tidligere skader. Videre er det også krysset av for «nei» på spørsmålet om selger kjenner til reparasjoner de siste to årene. På spørsmålet om båten har problemer, har innklagde krysset av for «rigg/seil». Under punktet «undersøkelse» fremgår følgende: «Undersøkt og prøvekjør båten før avtaleinngåelsen. Om mulig, få båten undersøkt av en båtkyndig før du kjøper.»

Av salgsannonser fremgår det: «Meget lettseilet båt, klar til å brukes, men en del som mangler på finishen.»

Klageren forklarer at båten ikke er i samsvar med kjøpekontrakt og salgsannonse.

Klageren forklarer at han kort tid etter overtakelse oppdaget følgende problemer:

«- Både tank nr. 1 og 2 var defekt.

- Alt av det maskinelle skulle være overhålt, noe som ikke stemmer med
- Dieselfilteret er gammelt og rustent
- Vannutskiller var defekt
- Kjølevannsslang defekt
- Diverse slanger henger løst
- Dieselpumpen henger løst
- Strømkabler henger løst og sleper på svinghjul
- Vannslangen til sentralfyring er løsnet og lekker vann til motorrommet
- Vannslange til ferskvannskjøling lekker vann i skip under vasken
- Vasken på badet fylles med vann under gange
- Eksospotte defekt
- Forurenset kjølevann ligger i kjølen
- Nødstoppe ikke installert
- Seleinstrumenter på dekk er defekt
- Autopilot og Joustick styring i cabin er defekt
- VHF er defekt
- Toalettumpen lekker vann ved tømning
- Frostsprengning av hovedmast
- Dekkfestebærebjelken under dekk er gjennområtten
- Tauverk seil er delvis gjennområtten
- Multiple vannlekkasjer fra tak og dekk
- Dekkslys hovedmast er løs
- Webasto utvikler røyk og lukter brent
- Lukt av diesel og eksos
- Problemer med Ferrocement skrog – saltinntrenging i armring»

Videre forklarer klageren at han fant en rapport i båten, som avdekket at båten tidligere har vært utsatt for en omfattende skade i forkant av kjølen. Klageren opplyser at skaden var så dyp at den gikk gjennom både hovedarmering og indre og ytre sekundærarmering.

Klageren har fremlagt ovennevnte rapport. Rapporten er en reparasjonsrapport fra Herøy Slip & Plastservice A/S og er datert 03.11.2014. Av rapporten fremgår følgende om båtens skadeomfang:

«Største skaden var lokalisert i forkant av kjølen, en mindre ca 1000mm lengre bak under kjølen og en forholdsvis grunn skade ca. 800mm bakenfor denne igjen. Den forre skaden var dyp og gikk gjennom både hovedarmeringen og indre og ytre sekundærarmering. De to bakerste skadene var ikke dypere enn at ytre sekundærarmering var relativt uskadd. Se også vedlagte bilder.»

Om selve reparasjonen fremgår det følgende:

«Reparasjonen ble utført ved å grundig rengjøre de skadde områdene, dette ble gjort med meisling og å spyle ved hjelp av høytrykks-spyle med trykk på 380 bar. Deretter ble båten satt til tørking noe som tok ca. en måned. Det ble i samarbeide med Sika Norge avgjort hvilke mørtelblandinger som egnet seg til reparasjonen. Se vedlagte datablad. Etter tørkeprosessen ble det sjekket med «sprikkindikator» at det ikke fantes riss i betongen som kunne føre til vanninntrengning og senere skader på betong armering. Deretter ble armeringene reparert, forskaling utformet og støping foretatt. Utherding av betongen ble foretatt ved hjelp av IR-ovn. Etter støpingen ble de skadde områdene pusset og slipt med diamantskive. Til slutt ble de skadde områdene og et felt på ca. 50mm utenfor skadeområdene primet med 2-komponent epoxy primer, deretter primet og bunnsmurt. Det er etter 5 døgn på sjøen ikke registrert vanninntrengning i båten.

Klageren har fremlagt en e-post fra innklagde, datert 14.10.2023. Av e-posten fremgår det:

«Viser til e mail av 4 okt hvor vi etterlyser HVILKE SKADE det dreier seg om, selger ble kjent med at båten har vært skadet I 2014, under gjennomgang av «gamle» papirer i forbindelse med salget, alle papirer som selger hadde ang båten lå om bord, og dette ble selger behørlig opplyst om når han første gang gikk om bord ved kai den 30.08.23. Denne skaden er, som doc dere la med, reparert av verksted, og reparasjon er behørig dokumentert både med det doc dere sendte scan av, og med flere foto som ligger ombordi båten. Kjøper hadde all mulig tid til å sjekke alt ang båten FØR selger forlot båten I Ålesund.

Selger har flere foto, tatt i 2022 hvor båten var slipsatt ved Molde småbåtforening, spylt og fikk nytt bunnstoff.(legger ved ett bilde)

Hvis båten har skader på skrog/bunn nå er dette skjedd ETTER at båten kom til Ålesund 31 august i år. [...] Konklusjonen er at kjøper ble opplyst om at alle tilgjengelige opplysninger om båten var om bord, han hadde 40ish timer om bord på båten FØR han underskrev kontrakten,. Han betalte FØR han kom og hentet den. Han ble spurt/gitt bedskjed om at det var vanlig med besikt av båt FØR han betalte, men det var helt uinteressant. [...].».

Videre i udatert e-post fra innklagde til klageren fremgår det at klageren var uttrykkelig gjort oppmerksom på at dieseltank 2 ikke var rengjort og ikke måtte brukes, samt at den var tømt.

Klageren har fremlagt en faktura fra Sørbøvåg Senter AS, datert 29.10.2023, på 11 675 kroner. Fakturaen knytter seg til «Kai-leie seilbåten Frille sep-okt. 23», som utgjør 9 800 kroner, og «Tilsyn og arbeid med seilbåten Frille», som utgjør 1 500 kroner.

Klageren har innhentet en sakkyndig rapport utført av Thorvald Haarberg i Auctor Bergen AS, datert 03.09.2024. Båten ble besiktiget i Leirvik, Hyllestad den 13.08.2024. Av rapporten fremgår det at Haarberg anser det som en betydelig fare for at det over tid kan oppstå fuktproblem i kjølen og fare for osmose. Videre skriver han at båten fremkommer i dårlig stand, svært slitt og medtatt og dårlig vedlikeholdt. Om båtens rigg og seil, uttaler Haarberg følgende:

«Master og bommer er svært slitt for lakk, har mye «blågjeit» og fare for både utvendig og innvendig råte er overhengende. [...] Stående rigg (wire) er i middels forfatning, mens løpende rigg fremstår som dårlig og klar for utskifting. Vi vurderer riggen som farlig, der store deler må skiftes ut.

Utfordringene med mast og rigg er omfattende, og vi anser at alt må byttes ut / fornyes. Master og bommer finnes ikke som standard vare og må spesial produseres. Kostnadene knyttet til å skifte master, bommer og rigg overstiger klart båtens verdi ved kjøpet.»

Videre fremgår det følgende av rapporten om dekk, overbygg, dekkbeslag og utvendig skrog:

«Dekket og hytte/overbygg fremkommer svært slitt – klart utett og derved delvis skadet. Der er omfattende lekkasjer. Teak er gjennomtrukket med fukt, det samme gjelder en rekke steder i cockpit mv. Reling er skadet flere steder topprekke er brukket løs på hekken, flere steder er det omfattende fuktskader og delvis tiltagende råte/blågjeit. På st.b. side er der en betydelig skade utvendig ve relingen.»

I rapporten er der en rekke bilder av båten, blant annet et bilde av skade på styrbord siden. Bildet illustrerer nedbrytning i treverket og at det flere områder har flisete og oppsprukket tre. Skaden ser ut til å være både kosmetisk og strukturell, da deler av treverket mangler.

Om båtens inventar fremgår følgende i rapporten:

«Innvendig er båten ekstremt fukt-skadet. Der er både synlig sopp og mugg, omfattende blågjeit og dype fuktskader. Som følge av utettheter i dekk, hytte osv. lekker det betydelig med vann inn i båten og i forcabinen sto vannet over dørken ved besiktigelsen. [...]. Alt el-opplegg er så fukt-skadet at vi anser at alt må skiftes ut for å være trygg mot korrosjon og fare for brann. Instrumentering ble ikke testet, da der ikke var fungerende strøm om bord.»

Haarberg skriver følgende om samlet vurdering av båtens tilstand: «Totalt sett anser vi båten så skade ved besiktigelsen, av vann, fukt, korrosjon, mugg, sopp, blågjeit, råte, fysiske skader, osv., at båten ansees å være teknisk kondemnabel. Med teknisk kondemnabel forstås at kostnadene ved å sette båten i stand er større enn båtens verdi.»

Klageren anfører at innklagde var klar over båtens feil, ettersom klageren oppdaget feilene rett etter overtakelse. Klageren anfører videre at båten er i vesentlig dårligere stand enn han hadde grunn til å regne med på grunn av skader på rigg, seil, dekket, overbygg, utvendig skrog og inventar. Videre anfører klageren at båten har hatt en alvorlig skade som har blitt holdt skjult for han.

På denne bakgrunn krever klageren prinsipielt heving av kjøpet med tilbakebetaling av kjøpesummen på 110 000 kroner. Subsidiært krever klageren prisavslag på tilsvarende sum. For begge tilfeller krever klageren erstatning med 11 675 kroner. Klageren har også krevd renter.

Innklagde avviser klagerens krav.

Innklagde opplyser til Forbrukertilsynet den 24.05.2024 at han er kjent med at klageren skal ha vært uheldig med båten og skadet den i sitt eie.

Innklagde påpeker også at det lå mange dokumenter i båten ved kjøp, som klageren hadde anledning til å undersøke. Deriblant informasjon om tidligere reparasjoner.

Innklagde viser til at klageren betalte kjøpesummen før besiktigelsen fant sted.

Innklagde skriver til Forbrukertilsynet den 07.06.2024 at han oppfordret klageren til å besiktige båten på land før kjøpet, men at dette ikke ble gjort. Videre forklarer innklagde at han prøvde å vise klageren det tekniske med båten, men at det var «læber interesse» for dette.

Innklagde skriver videre at det neste han hørte fra klageren var at båten ble tauet til Sørvågen grunnet tett dieselfilter. Båten ble deretter forlatt uten avtale med kaieier. Kaieier kontaktet innklagde og opplyste at båten hadde skadet bryggen og selv fått skade, omfanget er ukjent. Kaieier måtte flytte båten til sikrere plass. Verkstedet informerte selger om at kjøper hevdet å ikke eie båten. Innklagde ba verkstedet montere eksostanken som klageren hadde bestilt, og som antas å ha forårsaket skade ved feil bruk av motor. Innklagde forklarer at han betalte reparasjon og eksostanken, pålydende 4 375 kroner, av hensyn til velvilje og sikkerhet for båten.

Innklagde påpeker også at det før kjøp er normalt å undersøke under båten, men at dette var noe klageren valgte å avstå fra. Innklagde mener også at flere av forholdene det klages på, er ting som klageren oppdaget eller burde ha oppdaget ved befarings av båten.

Innklagde har fremlagt diverse bilder av båten før/under kjøpet.

Innklagde har også fremlagt bilder av båten ca. to år etter kjøpet. Bildene viser en båt som ikke er tatt hånd om, og som har fått skader innvendig og utvendig.

Innklagde anfører at båten er påført skader etter at klageren overtok den.

Innklagde anfører at klageren ble kjent med båtens skade fra 2014 gjennom en gjennomgang av gamle dokumenter i forbindelse med salget, og at denne informasjonen ble formidlet muntlig. Innklagde viser videre til at klageren hadde om lag 40 timer om bord før kjøpekontrakten ble underskrevet.

Innklagde har også kommentert klagerens liste over påståtte mangler med båten.

For det tilfelle at klageren får medhold i krav om heving, fremmer innklagde motkrav om nyttefradrag.

Forbrukerklageutvalget går ikke nærmere inn på partenes anførsler i sakssammendraget, enn det som er beskrevet ovenfor. Utvalget har mottatt alle saksdokumentene og har satt seg inn i disse.

Sakens gang

Saken ble 14.11.2023 brakt inn for Forbrukertilsynet og fikk saksnummer 23/15402. Forbrukertilsynet henvendte seg skriftlig til innklagde første gang 24.05.2024. Saken ble henlagt som uforliket ved Forbrukertilsynets brev av 23.08.2024, og klagen til Forbrukerklageutvalget er datert 02.09.2024. Klagen er poststemplet mottatt av Forbrukerklageutvalget 05.09.2024, og er rettidig.

Saken ble lagt frem i Forbrukerklageutvalgets møte den 11.03.2026.

Partenes påstander

Klageren har nedlagt prinsippal påstand om heving av kjøpet med tilbakebetaling av kjøpesummen på 110 000 kroner. Subsidiært krever klageren prisavslag på tilsvarende sum. For begge tilfeller krever klageren erstatning med 11 675 kroner. Klageren har også krevd renter.

For det tilfelle klageren får medhold i krav om heving, fremmer innklagde motkrav om nyttefradrag.

Innklagde krever 38 0000 kroner fra klageren for arbeid med saken.

Utvalget ser slik på saken

Saken gjelder kjøp mellom private, og vurderes derfor etter kjøpsloven 13. mai 1988 nr.27 (kjl.), jf. lovens § 1.

Selv om tingen er solgt «som den er» eller med liknende forbehold, kan selgeren likevel ha et mangelansvar. Etter kjl. § 19 første ledd foreligger det uansett forbeholdet en

mangel dersom selgeren enten har gitt uriktige opplysninger om tingen som har hatt innvirkning på kjøpet, jf. bokstav a. Videre foreligger en mangel dersom selgeren har forsømt å gi opplysning om vesentlige forhold ved tingen som han måtte kjenne til og som kjøperen hadde grunn til å regne med å få, dersom unnlåtelsen har hatt innvirkning på kjøpet, jf. bokstav b. Endelig foreligger mangel hvis tingen er i vesentlig dårligere stand enn kjøperen hadde grunn til å regne med etter kjøpesummen og forholdene ellers, jf. bokstav c.

Kjøperen kan ikke gjøre gjeldende som mangel noe han kjente eller måtte kjenne til ved kjøpet, jf. kjl. § 20 første ledd. Dersom kjøperen før kjøpet har undersøkt tingen eller uten grunn unnlatt å etterkomme selgerens oppfordring om å undersøke den, kan kjøperen ikke gjøre gjeldende noe som han burde ha oppdaget ved undersøkelsen, med mindre selgeren har handlet grovt aktløst eller for øvrig i strid med redelighet og god tro, jf. bestemmelsens andre ledd.

Hvorvidt tingen er mangelfull skal vurderes ut fra forholdene ved leveringen, jf. kjl. § 13 første ledd, jf. § 6 eller § 7, samt § 21 første ledd.

Etter alminnelige bevisbyrdereregler er det klageren som har bevisbyrden for den eller de omstendigheter som kravet er grunnet på. Mangelsansvaret er langt på vei objektivt, noe som innebærer at en selger kan bli ansvarlig selv om selgeren ikke var klar over de forhold som utgjør mangler.

Utvalget bemerker at det i kjøpekontrakten var krysset av for «nei» på spørsmålet om båten hadde tidligere skader. På bakgrunn av denne opplysningen finner utvalget at klageren ikke hadde noen særskilt oppfordring til å undersøke om det forelå tidligere skader på kjølen, selv om båten hadde en viss alder. Utvalget viser videre til at kjøpekontrakten inneholder et generelt avsnitt om at kjøper bør undersøke og prøvekjøre båten før avtaleinngåelse, og om mulig få den undersøkt av en fagkyndig. Etter utvalgets syn fremstår dette som en alminnelig henvisning til kjøpslovens regler om undersøkelsesplikt, og ikke som en konkret oppfordring i denne saken. Klageren er etter dette ikke avskåret fra å gjøre gjeldende forholdet som en mangel.

For de øvrige forholdene som klageren har gjort gjeldende som mangler, finner utvalget ikke holdepunkter for at dette er forhold klageren burde ha oppdaget ved en besiktigelse.

Utvalget tar dernest stilling til om det foreligger en kjøpsrettslig mangel.

Klageren anfører at innklagde har gitt uriktige opplysninger ved å opplyse at båten ikke har vært skadet. Innklagde bestrider dette og anfører at all dokumentasjon om reparasjonen var tilgjengelig for klageren i båten. Innklagde mener også klageren ble muntlig opplyst om dette på kjøpstidspunktet. Utvalget anser imidlertid ikke denne anførselen som dokumentert, da det ikke fremgår noe av øvrig dokumentasjon som tilsier at dette ble gjort kjent for klageren muntlig.

Utvalget er av den oppfatning at partene har avgitt ulike forklaringer om sentrale deler av faktum. En del av forklaringene er ikke underbygget med dokumentasjon. Utvalget kan under slike omstendigheter ikke tillegge den ene parts forklaring mer vekt enn den andres. Likevel mener utvalget at i en tvist mellom to presumptivt like parter, må det gå utover den som har bevisbyrden, altså klageren.

Utvalget legger til grunn at innklagde har gitt uriktige opplysninger, jf. kjøpekontraktens angivelse om at innklagde ikke kjenner til tidligere skader. Utvalget finner imidlertid at den mangelfulle opplysningen ikke har hatt innvirkning på kjøpet. Utvalget viser til at skaden ble reparert i 2014, jf. fremlagt reparasjonsrapport, og at klageren ikke har dokumentert at skaden medfører et verdireducerende lyte. Videre bemerker utvalget at båten var 37 år på kjøpstidspunktet, og at tidligere skader derfor ikke er uvanlig for en båt av denne alder. Utvalget bemerker at det fremgår av den sakkyndige uttalelsen at det foreligger en betydelig risiko for at det over tid kan utvikle seg fuktproblemer i kjølen. Utvalget finner likevel at dette, isolert sett, ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å konkludere med at den uriktige opplysningen har hatt innvirkning på kjøpet.

Spørsmålet i det videre blir om båten er i vesentlig dårligere stand enn klageren hadde grunn til å regne med, jf. kjl. § 19 første ledd bokstav c. Utvalget bemerker at det er en høy terskel for å konstatere mangel etter denne regelen.

Klageren har gjort gjeldende at båten er beheftet med en rekke feil og skader, herunder skade på rigg, seil, dekk, overbygg, utvendig skrog, inventar og fuktskader. Disse forholdene er dokumentert i en sakkyndig uttalelse fra Haarberg i Auctor Bergen AS. Utvalget bemerker at uttalelsen ikke inneholder opplysninger om skadenes årsak, påregnelighet eller når de kan antas å ha oppstått.

Utvalget viser til at klageren kjøpte en 37 år gammel brukt båt for 110 000 kroner. Klageren måtte i lys av dette være forberedt på utgifter til vedlikehold og reparasjoner,

også kort tid etter kjøpet. Videre fremgår det av kjøpekontrakten at klageren ble oppfordret av innklagde til å foreta en undersøkelse av båten før kjøpet. Det er heller ikke gitt spesielle lovnader om båten tilstand eller tidligere vedlikehold i kjøpekontrakt eller salgsannonse. Denne informasjonen ble heller ikke etterspurt av klageren. Utvalget viser til at klageren valgte å betale båten usett, hvilket innebærer at klageren påtok seg en viss risiko ved kjøp av en båt av denne alder.

Utvalget bemerker videre at klageren ble oppfordret av Forbrukertilsynet til å innhente en sakkyndig uttalelse som kunne belyse om skadene var påregnelige og når de kan antas å ha oppstått. Den fremlagte uttalelsen fra Haarberg inneholder imidlertid ikke slike opplysninger. Opplysninger av denne karakter kunne ha bidratt til å avklare om skadene ligger innenfor det påregnelige, og tidspunktet for når de oppsto. Utvalget viser til at den sakkyndige uttalelsen ble innhentet om lag ett år etter kjøpstidspunktet.

Etter utvalgets syn anses dermed ikke foreliggende dokumentasjon som tilstrekkelig til å legge til grunn at båten er i vesentlig dårligere stand enn klageren hadde grunn til å forvente. Det foreligger dermed ingen mangel.

Klagerens krav har ikke ført frem.

Innklagdes krav om nyttefradrag gjelder for tilfellet klageren hadde fått medhold. Utvalget tar derfor ikke nærmere stilling til innklagdes krav.

Innklagde har også krevd erstatning på 38 000 kroner for å dekke arbeidstiden innklagde har brukt på saken. Utvalget bemerker at det ikke er fremlagt dokumentasjon for kravet. Innklagdes krav fører derfor ikke frem.

Konklusjon og vedtak

Forbrukerklageutvalget fatter slikt vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er enstemmig.

Porsgrunn, den 11.03.2026

Torgeir Øines

Silje Lindvig

Markus Hoel Lie

Saksbehandler: Kjærstin Marthine Müller